

Iskaja vsak četrtek ob 10. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1:50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema "Narodna Tiskarna" v Gorici, ulica Veterinini št. 9.

Naročnino in naznanila s prejema upravnništvo, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevev tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Cornò) št. 14. po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska "Narodna Tiskarna" (odgov. L. Lukežič) v Gorici.

Živinoreja.

Silno važno je sedaj vprašanje o ceni mesa. Resnica je, da je meso silno predrago. Treba je odločno nastopiti proti oderuhom, ki tako tirajo ceno mesa kvišku, ceno živine pa potiskajo nazaj. Stranke se danes pečajo z vprašanjem, kako odpomoči temu. Mi smo tega mnenja ako bo imela naša živinoreja potrebno podporo, — ne podporo, ampak le pravično varstvo, se bo lahko povzdignila in s tem tudi odpomoglo draginji mesa. Dolžnost države je, da pojpira poljedelstvo, da pomaga kmetu pri živinoreji in vprašanje mesa bo samoposebi izginilo.

Živinoreja pri nas v Avstriji sedaj silno nazaduje. In zakaj? Zato, ker se poklicani gospodje tamo gori na Dunaju niso za kmeta nič brigali in podpirali vse prej, le tisto ne, kar je koristilo kmetu. Naj navedemo le en vzgled. Na Nižje-avstrijskem so kraji, kakor nalašč ustvarjen za živinorejo. In vendar se ravno po najlepših takih krajih kmetje danes ne pečajo z živinorejo, ker imajo po teh krajih svoja lovišča razni visoki gospodje, ki so s svojim lovom onemogočili živinorejo, le da so oni imeli zabavo. Tukaj, mimogrede povedano, kuka ven naš neumni lovski zakon. Torej država mora dobiti smisel za kmeta!

Se pa dobe ljudje, ki kmečkim koristim naravnost nasprotujejo. To so socialisti. Ti zahtevajo, da se naj državne meje odpro tuji živini, potem da bo pa meso cenejše. S tem bi bil naši živinoreji zadan smrtni udarec. Naši poslanci so se temu takoj uprli z vso silo. "Slovenski klub" je prašal vlado, kaj ona v tem oziru misli. Zahteval je od nje, naj javno objubi, da Rusiji in drugim

bolgarskim državam sploh ne dovoli uvoza živine, ker so tam vedno kužne bolezni. S Srbijo naj pa sklene tako pogodbo, da Srbija ne bo imela nobenih ugodnosti in da bo morala plačevati visoke uvozne tarife. — Zanesti se smemo na naše poslance, da bodo svojo dolžnost tudi zaprejš storili.

In ravno v tem vprašanju se je pokazalo, kako prav je, da se naši poslanci niso združili z liberalci Hrvati in Srbi. Sedaj so lahko nastopili za našega kmeta, če bi bili pa z onimi skupaj, pa bi ne bili mogli, ker oni vsi drže v tem oziru s Srbijo. Štrekelj in drugi liberalci, izvoljeni od kmetov še niso v tem oziru nič storili in bodo tudi težko kaj storili. Liberalni Hribar je naravnost sovražan kmečkim koristim, kar je pokazal tudi takrat v Ljubljani, ko so kmetje hoteli zvišati ceno mleku od 8 kr. na 10 kr. pri litru. Kar preganjati je začel uboge kmetice, ki so vozile mleko. Hribar je poglavar liberalcev. Ko bi bili torej zmagali povsodi liberalci, potem bi imel naš kmet v državnem zboru svoje najhujše sovražnike za poslance. Kraški Štrekelj se mora ravnati po Hribarju.

Naši poslanci bodo vedno in povsodi delali za kmetovo korist. Vsepo delo bo pa mogoče le, če zmagamo tudi za deželni zbor. Med Italijani je upati, da padejo pri deželnozborskih volitvah liberalci; gledati moramo, da bodo poraženi tudi pri nas na celi črti. Potem bo v deželnem zboru res mogoče kmetu koristno delo. Deželnozborske volitve bodo torej silno važne.

Državni zbor.

Naši poslanci na delu.

Poslanci "Slovenskega kluba" so stavili sledeče predloge:

Toda vse mu ni nič pomagalo. Nikdo mu ni verjel.

Nato je poklical župan Matjana, ki je ponovil in vzdržal svojo trditev. Celu uro sta se prepirala Trščan in Matjan in kričala drug na drugega. Nato so preiskali Trščana, toda ničesar niso našli.

Ko je videl župan, da ničesar ne doseže, je odpustil Trščana in mu povedal, da bo javil celo zadevo državnemu pravdnistvu.

Hitro se je raznesla ta novica. Ko je stopil Trščan na cesto, se je vse trlo okolu njega. Vsakdo ga je izpraševal, ta resno, oni v šali, toda nikdo se ni hudoval nad njim. In stavec je vsakemu pripovedoval o vrvici, toda nikdo mu ni verjel. Vse se je smejalo.

Vsi so ga vstavljal in tudi on je vstavljal vsakega znanca in mu pripovedoval svojo povest in svojo jezo na Matjanovo hudobnost in obračal svoje žepe, da bi pokazal, da nima ničesar.

"Presneto znaš ciganiti!" se mu je odgovorjalo.

Trščan pa se je jezil, obupaval, da mu nihče ne veruje, in vedno ponavljal svojo povest, da bi pokazal svojo nedolžnost.

Stemnilo se je. Čas je bilo odriniti. S tremi sosedi se je podal na pot in jim pokazal mesto, kjer je pobral vrvico; in prav do doma ni govoril o drugem nego o tej vrvici.

Vlada naj predloži načrt zakona, s katerim se določi za delavce v rudokopih in drugih, zdravju škodljivih podjetjih, osemurno, za delavce v tovarnah in drugih obrtnih obratih pa k večjemu deseturno delo.

Nadalje so predlagali, da se odpravijo fidejkomisi ter zemljišča o primernih cenah prodajajo med kmečke posestnike.

Dalje predlagajo, da se podržavijo premogokopi.

Slovensko stališče.

V proračunskem odseku je v imenu "Slovenskega kluba", dr. Korošec izjavil sledeče: Nahajamose v prisilnem položaju, ali glasovati za proračun, ali pa pripustiti vlado s par. 14. Vsled tega položaja se iz glasovanja ne sme sklepati na razmerje strank do vlade. Dejanja sedanje vlade nam Slovincem ne delajo znanja do nje. Ponemčevanje v vseh uradih traja nadalje in zadnja imenovanja za šole in sodnije so nam novo potrdilo za to. Postopanje vlade na Krku, kjer se je prepovedalo otroke poučevati krščanski nauk v materinem jeziku, žali naše narodno in versko čustvo. Glede vseučilišča za Jugoslovane, glede slovenske gimnazije v Celju, glede ljudsko-šolskega vprašanja na Koroškem, Goriskem in v Trstu še vlada vedno noče nastopiti pota pravice in enakopravnosti. Kot sastopniki pretežno kmečkoga naroda pogrešamo zelo občutno krepkejšo zanimanje vlade za kmečke zahteve. Naj le navedem postopanje uradov pri nesrečah po toči. Nekatera glavarstva nimajo v tem oziru nobenega smisla za ljudsko nesrečo. N. pr. glavarstvo v Ptujju je jako počasno, in še le kadar se poslanci zglašijo, pošilja žendarje po okraju, ki pa škode ne vidijo več. Če Slovenci glasujemo za

proračun, storimo to, ker nočemo vlade s par. 14.

Finančni minister je izjavil, da je za različne uime določil 3 milijone.

D. Žitnik je še izjavil, da poslanci vladi dovole provizorij, da bo ona bolj upoštevala ljudske potrebe. Kmečki stan pred vsem potrebuje pomoči. Zahtevamo tudi svojo univerzo v Ljubljani. Govoril je na to še o raznih slovenskih zahtevah. Ko so govorili še nekateri govorniki, je odsek provizorij dovolil.

Predzadnji torek je posl. Povše podpiral predlog čeških sgrarcev, naj vlada zviša pomoč za poškodovane po uimab, za vodovode, uravnave rek in je govoril sledeče: Takoj začetkom zasedanja smo slovenski poslanci predlagali, naj se ta kredit zviša od 4 na 10 milijonov. Morda nikjer tako, kakor na Krasu, v Istri in Dalmaciji prebivalstvo ne pogrešajo zdrave pitne vode. Vode in hudourniki poplavlajo polja in travnike ter delajo močvirja. Opozorjamo samo na ljubljansko močvirje! Zato so zanemarjeni pašniki, zanemarjena je vsled tega tudi živinoreja. Dajte pomoči našim kmetom in povzdignila se bodo živinoreja, da bomo mogli po primernih cenah nalagati s klavno živino mesta in industrijske kraje ter jo tudi izvažati v inozemstvo. Podpore pa morajo biti izdatne in hitre, da bode mogla izboljšanja zemlja preživljati domače prebivalstva, ki se izseljuje v Ameriko. Južne dežele so sploh malo dobile od države. Zato moramo odločno ugovarjati, da bi se te podpore delile po davčni moči posameznih kronovin, kakor zahteva poslanec Iro. (Živahno pritrjevanje.) Tudi ne moremo odobravati, da vlada dovoljuje podpore na več obrokov. Ljudje moraje delati dolgove ter plačevati obresti na račun

mu je, da se mu ljudje posmehujejo, če jim pripoveduje o listnici. Ljudje še niso bili popolnoma prepričani o njegovi nedolžnosti. Za hrbtom ga obirajo, se mu je zdelo.

Prihodnji torek je šel na trg v G., samo da bi zopet govoril o najdeni listnici.

Matjan je stal v vratih, ko je šel Trščan mimo, in se mu pričel smejati. Zakaj?

Ogovoril je Sodarjevega Martina, ki ga pa niti ni hotel do konca poslušati, temveč ga sunil v trebuh, mu rekel "cigan" in se obrnil.

Brez sape je obstal Trščan, vedno bolj vznemirjen. Zakaj ga je imenoval cigana?

Ko je pri Jordanu sedel za mizo je zopet pričel svojo staro pesem.

Neki kmet iz Hotemaž mu je zabrusil:

"Beži, beži, stara navada! Poznam jo, tvojo vrvico!"

Trščan je jecljal:

"Toda, saj se je vendar našla listnica."

A oni ga je zavrnil:

"Molči, dedec! Eden jo najde, drugi pa prinese. Saj se poznamo."

Trščanu je bilo, kakor bi ga bil kdo na led posadil. Sedaj je razumel. Dolžili so ga, da je on pustil listnico nazaj prinesiti po svojem sokrivcu.

LISTEK.

Vrvica.

Francoški spisal Guy de Maupassant. (Konec.)

Tedaj se je spomnil stavec, razumel in jeze ves rdeč vkliknil:

"A, ta cigan me je videl? Poglejte, kaj je videl! To-le vrvico je videl, da sem pobral, gospod župan."

In pri tem je potegnil konec vrvice iz žepa.

Toda župan je neverjetno migal z glavo:

"Tega mi vendar ne bodeste pravili Trščan, da bi Matjan, popolnoma verodostojen možak, imel to-le vrvico za listnico."

Trščan je ves razjarjen dvignil roko, kakor k prisegi, pljunil v stran in ponavljal:

"Pa je vendar resnica, najčistejša resnica, gospod župan. Vedno bom to trdil, na mojo dušo in na moje zveličanje!"

Župan je nadaljeval:

"Ko ste listnico pobrali, ste še precej časa stikali po blatu, če ne leži še kje kaj denarja."

Teško je sopesl stavec, jeze in strahu ves iz sebe.

"Za božjo voljo!... za božjo voljo!... Kako je mogoče tako lagati, da se poštenega človeka spravi ob dobro ime."

državnih podpor. Zato upamo in zahtevamo, da se zviša kredit na 10 milijonov. (Burna pohvala. Govorniku častitaj.)

Predlog je obveljal skoraj soglasno.

Starostno zavarovanje.

Nato sledi predlog Luegerjev, naj se izvoil odsek 26 članov za proslavo 60-letnega jubileja vladanja cesarjevega. Navzočih je bilo v zbornici okroglo 400 poslancev. Lueger temeljito predlog, naj vlada v spomn cesarjevega jubileja naloži 100 milijonov kron kot glavni kapital za zavarovanje za starost in onemoglost. (Živahno odobravanje, dolgotrajnoe ploskanje.) Starostno zavarovanje mora biti za vse stanove, tudi za obrtnika in kmeta. (Živahno odobravanje, burno ploskanje.) Vlada pa pri tem ne sme skopariti, kakor svojčas pri postavi o vodnih ces'ah, ampak mora globoko poseči v žep, da bo ljudstvo kaj od tega imelo. (Odobravanje.) To pa naj bo v večne čase združeno z imenom našega dobrega cesarja, ki je svojim narodom naklonil pravično volivno reformo. (Živahno odobravanje.) Cesar Franc Jožef je prvi ljudski cesar. (Živahni bravo-klici; viharno odobravanje. Češki in poljski socialni demokrati se izgubijo iz dvorane, da bi jim ne bilo treba glasovati za 100 milijonov kron za starostno zavarovanje; tudi nemški socialni demokrati glasujejo proti predlogu. Manjkajo tudi Vsenemci. Kar je v zbornici, vse soglasno sprejme predlog Luegerjev.)

Dr. Krek.

Pri drugem branju provizorija je danes teden govoril jako lepo dr. Krek. Izjavil je, da stoji „Slovenski klub“ napram vladi popolnoma objektivno. Treba je doseči popolno enakopravnost, tudi v narodnem oziru. Potrebujemo Slovenci uradništva, ki izide iz ljudstva, ki gre z ljudstvom. Zato moramo zlomiti birokratično državo in ustanoviti demokratično. Tudi v šoli hočemo enakopravnosti. Hočemo slovenskih gimnazij, slovenske univerze. Naši talenti se izgubljajo, ker nimajo prilike za izobrazbo. Narodna zahteva naša je tudi, ako zahtevamo zakonov proti odušitvu in izkoriščanju; zahtevamo tudi združevalno svobodo. Naš program je boj proti kapitalizmu. Tudi se bomo borili z drugimi strankami proti nadvladji Ogrske. Pod Ogrsko razumem privilegirane stanove plemenitaste in bogataše. K tem prištevam tudi one zastopnike duhovščine, ki služijo slabi državni stvari bolj ko pa dušnemu dobru svojih vernikov. Govornik nadalje krepko povdarja, da Bosna spada k Hrvatski in protestira proti Weckerlovi izjavi. Hrvatska pa spada k Avstriji. Zaman ves trud, odtujiti Slovence Hrvatom. Hrvatje imajo v naši monarhiji važno nalogo. Govornik je končal: „Dejstvo je, da državna misel trdno korenini v naših srcih. Niso nas tega učili, še celo iztrgati so nam jo hoteli; a to se ne posreči nikomur. Mi hočemo, da vsi narodi države žive, mi hočemo, da živi pravičnara, močna Avstrija, vlade dolžnost pa je, pokazati za to pot.“ (Viharno odobravanje.)

Nato je še govoril ministerski predsednik, ki je pozival k delu in dr. La-

Hotel je ugovarjati. Toda vse omizje se mu je smejalo.

Ni mogel več dalje jesti in sredi kosila jo je odkuril med občinam zasmehom.

Vrnil se je domov. Sram ga je bilo in jeza ga je dušila tambolj, ker je uvidel, da mu nikakor ne bo mogoče dokazati svoje nedolžnosti. Krivična sumnja ga je zadela v srce.

Znova je pripovedoval svojo povest in jo vsak dan podaljšal z novimi ugovori, ki jih je iznašel po noči, ko ni mogel spati, in neprenehoma prisegal in se veril, da je nedolžen. Toda čim bolj se je opravičeval, tem manj se mu je verjelo.

„Laže, kot pes teče“, se je govorilo za njegovim hrbtom.

Čul je to, in grozno ga je peklo.

Od dne do dne je bolj hiral.

Saljivci so si pustili pripovedovati povest o „vrvice“ in ji toliko verovali, kakor se veruje staremu beraču, kadar govori o vojskah, v katerih je bil, in o junaških činih, s katerimi se haha.

Koncem decembra je legel.

Okolu sv. treh kraljev je umrl. Še ko se mu je že mešalo, je še vedno zatrljeval svojo nedolžnost in jecljal:

„Kratko vrvice... vrvice... tukaj-le je gospod župan...“

ginja, ki je povdarjal hrvaške zahteve po šolah v Istri.

V petek in soboto pa je proračunska debata nadaljevala. V petek je govoril dr. Kramar in agrarec Prašek. Za Prašekom je govoril Izčević, ki je izjavil, da glasuje za proračun, ker je vlada začela resno pospeševati gospodarsko povzdigo Dalmacije. Govoril je znani vsenemški divjak Malik, ki ga pa je dr. Benkovič krepko zafknil.

V soboto je govorilo več govornikov, med njimi tržaški socialist Pittoni, s katerim se je sprl posl. B. anki in radi dalmatinskega olja. Silno strastno je govoril češki jud Stran'sky. Za njim sta še govorila katoliški Čeh dr. Hruban in framazon Masaryk. V čeraj je bilo branje proračunov končano in proračunski provizorij sprejet. Danes definitivna volitev predsedstva. Jutri zadnja seja.

Za Primorsko!

V svojem govoru je min. predsednik baron Beck izjavil z ozirom na akcijo v gospodarsko povzdigo Dalmacije, da se bo vlada začela pečati tudi z gospodarsko povzdigo Primorske in južnih Tirol.

Darovi.

Za „Šolski Dom“ je prišla uprava „Prim. Lista“ 24 K 20 v, katere so darovali ob sklepni šolskega leta slovenski in hrvaški bogoslovci v Gorici.

Novice.

Nadvojvoda Leopold Salvator se je v nedeljo zjutraj ob 1/6 udeležil sv. maše pri sv. Ignaciju, pri kateri so peli pevci „Kat. del. društva“ in pevke od sv. Ignacija. Visoki gospod je cel čas pred altarjem jako vzgledno prisostoval mašni daritvi. Ljudstvo je bilo ginjeno nad pobožnostjo nadvojvode.

Nadvojvoda je v pondeljek zapustil Gorico ter se podal na Tirolsko.

Prevzv. knezonadškof Sedej se je v nedeljo mudil v Celovcu. Včeraj se je vrnil v Gorico. Peljal se je skupaj v Celovec s tržaškim škofom Naglom.

Biskup Mahnič je bil dne 14. t. m. sprejet od sv. Očeta v avdijenci.

Iz politične službe. — Listi pišejo, da pride voditelj okr. glavarstva v Gorici dvorni svetnik grof Attems v namestništvo v Trst namesto vpok. grofa Marenzija. V Gorico pride puljski okr. glavar baron Reinlein. V Pulj pride grof Meran iz Štajerske.

— Imenovan je okrajni zdravnik Berger za dež. zdravst. nadzornika.

Blamiran! Gabršček. — Znano je da sta Gabršček in Kavčič vložila proti pred. g. dr. A. Pavlici kot namišljenemu uredniku „Prim. Lista“ tožbo radi žaljenja časti. Preiskava pa ni dognala nič drugega kakor to, da so priče izjave, da g. dr. Pavlica že več časa ni urednik „Prim. Lista“. Sedaj je sodišče poslalo g. dr. Pavlici sledeči sklep: „Uvaževaje, da na sklep podpisanega z dne 14. junija t. l. zasebna obtožitelja gg. Ivan Kavčič in Andrej Gabršček, mesto da bi na dokončano preiskavo podala obtožnico, sta predlagala dopolnitev uvodne preiskave, in vrhu tega, da se spisi in vloga odstopijo c. kr. državnemu pravdnistvu, da postopa proti Ivanu Bajtu radi pregreška proti tiskovnemu zakonu; uvaževaje, da, po izvršeni dopolnitvi, obtožitelja, na njima dne 3. t. m. vročeni sklep podpisanega z dne 28. jun. t. l., s katerim se jima naznanja izvršeno dopolnitev ter jih vabi, da podasta obtožnico tekom 14. dni, sta z vlogo z dne 8. t. m. predlagala novo dopolnitev; uvaževaje, da je po vročitvi sklepa gori omenjenega z dne 28. jun. t. l. preteklo rok 14. dni, ne da bi obtožitelja podala obtožnico; uvaževaje, da ni dopustna druga dopolnitev uvodne preiskave, videvši §§. 112 od št. 2 in 109 k. p. r. ustavlja se uvodno preiskavo uvedeno z odlokom podpisanega z dno 4. junija t. l. proti gg. Ivanu Bajtu, odgovornemu uredniku „Prim. Lista“ in dr. Andreju Pavlica, stolnemu vikarju v Gorici, zaradi pregreška razžaljenja časti glade v št. 22. „Prim. Lista“ z dne 29. maja t. l. na tretji strani priobčenega članka pod naslovom „In tako naprej v znamenju laži“ in ob enem odstopijo spisi tukjmenemu c. kr. državnemu pravdnistvu kakor predlagano. C. kr. okrožna sodnija, odd. VII. Gorica, dne

18. julija 1907. Preiskovalni sodnik: Masina“. S tem je Gabršček za eno blamažo bogatejši.

Nova takozvana „kmečka stranka“ na Goriškem je začela igrati silno sumljivo vlogo. Zaupali ji sploh nismo nikdar nič, a sedaj so jo začeli spoznavati celo oni, ki so ji kedaj kaj verjeli. Njeno glasilo je sedaj „Elinost“, tisti list, ki je pisal, da je zahteva kmetov po spremembi lovskega zakona neumnost. To je agrarna ljubezen do kmeta! Zadnjič enkrat smo označili lažljivo pizanje „Elinosti“ o shodu v „Centralu“, danes prinašamo njeno poročilo o shodu v Kojskem. Glasi se:

„Shod slovenske kmetijske stranke na Goriškem. Pišejo nam: Shoda te stranke, ki se je vršil minulo nedeljo, se je udeležilo kakih 150 ljudi. Shod je sklical števerjanski župan Josip Klanšček. Prvi je govoril Ivan Mermolja iz Vrtojbe, ki je pojasnjeval program kmetijske stranke ter svaril ljudi pred na novo ustanovljenimi kmetijskimi zvezami. Govornik je naglašal, da kmečke zveze ustanavlja jedna prejšnjih političnih strank z namenom, na bi preprečila samostojni nastop kmetov. Zato pa naj se nikdo ne da slepiti od onih, ki ustanovljajo te kmečke zveze, v katerih bi vladala volja družih stanov, a kmet bi bil zapostavljen.

Na to je govoril dr. Dermastija kakor zastopnik „Kmetijske zveze“. Priljubljenih je imel kakih 10 ljudi iz Cerovega, ki so hrupno odobraval njegova izvajanja dočim so drugi zborovalci odločno prigovarjali. To pa je ono deseterico tako razsrdilo, da so se začeli zaganjati v druge zborovalce in jih zmerjati iz liberalci! Dr. Dermastija ni mogel nadeljevati svojega govora zaradi velikega hrupa, na kar je predsednik zaključil shod. Ob odhodu je dr. Dermastija zaklical med svojimi ljudmi: „Da, da, cerkve pojdite razdirat!“ — kar je zborovalce še bolj podžgalo, da dolgo ni bilo konca kričanja.

Vse je od prve do zadnje besede izmišljeno in lažljivo. Resničen je zadnji stavek le v toliko, da je tistih par „agrarcov“, ki jih je nekaj prišlo celo s Krava, res kričalo na vse grlo izvemšji gosp. Večerine. Zanimivo je, kako hoče „Elinost“ omalovaževati ta shod s tem, da pravi, da je bilo le 150 ljudi. Ko bi se bil shod „agrarcem“ posrečil bi bili pisali pa kar o 300 možeh. Mermolja ni prav nič govoril o kmečkem programu nove stranke in o kmetijskih zvezah si ni upal govoriti, le enkrat jih je čisto na kratko omenil. Čutil je namreč, da ni dobro zabavljati zoper kmečke zveze. Pač pa so možje burno pritrdjevali dr. Dermastiju in ni jih bilo le 10, kakor poroča „Elinost“, ampak ogromna večina. Poročevalec se je naravnost zlagal, ko pravi, da je dr. Dermastija zaklical pri odhodu: „Da, da, cerkve pojdite razdirat!“ „Agrarci“ so se sami razkrinkali, kaj so, ko so začeli kričati o „duhovniški krinki“. To je spametovalo celo nekaj njihovih pristaveh, da so jim obrnili hrbet. Primerjajte naše poročilo z onim „Elinosti“, poročali smo popolnoma natančno, ker nam je resnica nad vse ljuba. Oni ki so bili na shodu lahko vidijo, da znajo „agrarci“ ravno tako lagati ko njihovi bratci liberalci. „Elinost“ pa zopet ostane najbolj informovani list.

Shod framazonov se vrši v Pragi kratkem. „Slovenec“ piše o tem: „Falmnanten „svetovni“ kongres. „Svobodomislci“ razpošiljajo program praškega shoda, katerega glavna točka je: laiziranje vse evropske države. Zanimivo je, kdo je oklic podpisal. Čitali smo za Luksemburg, Holandsko itd. sama neznanca imena ljudi, ki očitno ne morejo postati drugače slavni, kakor da vpijejo, da so „svobodomiselnici“, to se pravi, da nič ne mislijo. Iskali smo, če je kdo podpisal ta svetovni oklic v imenu Slovencev. In našli smo ga: „Za Ilirijo — Lenart Lotrič v Železnikih“. Tako torej! Največja duševna korfija v Iliriji je najdena. Lenart Lotrič v Železnikih bo laiziral evropsko družbo, to je jasno kot beli dan. Iz tega si pa vsakdo lahko tudi ustvari svojo misel o resnosti „mednarodnega kongresa svobodomiselncev v Pragi“. Ni vredno 5 K pristopnine! „Soci“ je tak kongres kajpada simpatičen; in njeni uredniki stoje na istem duševnem nivoju ko Lotrič iz Železnikov.

— Črtica iz „srečne Francoske“. — Socialno-demokratični poslanec Da-four, župan mesta Lisoudu je bil član nekega koncercija, ki se je ustanovil, da bi kupoval na javnih dražbah različne predmete, ki jih je prodajala tamošnja

vojaška uprava, ker jih ni mogla več uporabljati. To sicer ni nič pregrešnega in nikomur bi se ne moglo radi tega kaj predbacivati. Ali poglejmo, kako je ta „dični svobodomiselnici“ poslanec vse premeteno vpeljal.

Združil se je z vsemi trgovci svojega okraja v že omenjeni konsorcij in pri dražbah so potem vedno pripustili različne stvari za kako prav sramotno nizko ceno kakemu svojemu „nesebičnemu“ tovarišu. Čisti dobiček pa, so si potem lepo razdelili med sabo in ta navadno ni bil prav majhen.

Mnogo predmetov, ki so bili vredni 500—600 K, so kupili pa ta nedolžen način za 50 K. Poleg imenovanega poslanca je bilo v tej dražbi tudi mnogo drugih takih „dostojanstvenikov“, ki so na tak način pri belem dnevu odskodovali državo; da je imela ta velike izgube, si prav lahko mislimo. Ali zameriti jim ne moremo. Vadili so se v svojem „socialno-demokratičnem delanju“ vendar ne svojega ampak tujega državnega premoženja.

— Značilna primera. — Med raznimi neslanostmi, ki so v zadnjem volilnem boju naši nasprotniki nasproti katoliškim strankam zelo radi pogrevali, je bila posebno krepka trditve, da so katoliške dežele „nazadnjaške“, da pripravi katolicizem in krščanske stranke ljudstvo katero malo veruje, ob vso veljavo. Poglejmo malo okrog sebe. Na Francoskem so si priborili nasprotniki katoliške vere vso oblast, v Belgiji pa vlada katolicizem. Potem kakem bi moralo iti Francozom zelo dobro, Belgijcem pa zelo slabo. Kako je pa neki v resnici? Neki veliki protestantovski list primerja Belgijo in Francosko na sledeči način: Obe deželi sta po večini ljudstva katoliški in tudi v drugih stvareh sta si zelo podobni. Glavna razlika med njima pa obstoji v tem, da vladajo, na Francoskem zadnjih 25 let tako imenovani „svobodomiselnici“ v Belgiji pa tako imenovani, „klerikalci“. In kaj opazimo pritem v obeh deželah? V Belgiji se blagostanje vedno bolj množi, na Francoskem pa vse propada in se vse pogreza v močvirje. In med tem, ko se v Belgiji število prebivalcev vedno množi, se na Francoskem počasi manjša. Še bolj značilno pa je, da se v socialistično-radikalni Franciji zatira svoboda, tako da tako imenovani „klerikalci“ skoro nemorejo več vzdrževati; v „klerikalni“ Belgiji pa je vsak in tudi „liberalec“ prost kakor riba in da uživata cerkev in šola popolno svobodo. Na Francoskem divja preganjanje, v Belgiji pa niti nihče ne misli na preganjanje političnih nasprotnik.

Tako piše protestantovski list in ima popolnoma prav. Naši „svobodomiselnici napredni“ časopisi seveda nimajo poguma, da bi priobčili obsodbo neke dežele, ki jim je tako zelo prirastla k srcu.

— Vspeli „svobodne šole“ in „socialno-demokratičnih učiteljev“ na Francoskem. — Na Francoskem je učiteljstvo po večini socialno-demokratično ki si pa še javno lasti pravico vzgajati mladine po svojih socialno-demokratičnih načelih. Vspeli te vzgoje se pa kažejo v vedno večji propalosti mladine. Iz podatkov Alfreda Touillé je razvidno, da presega število mladostnih hudodelcev ono odrastlih skoro za polovico in vendar je število mladoletnih samo 8 milijonov, medtem ko je odrastlih čez 30 milijonov. A. Guillot pravi v svojih kriminalističnih statistikah, da se opazuje pri mladoletnih hudodelcih neka brezmerna podivjanost in nenavadna pohotnost, ter da se izpriječeni posebno radi bahajo s svojimi pregrehami. Ministerstvo notranjih zadev je bilo prisiljeno v svojih poročilih pribiti dejstvo, da pojema na Francoskem veselje do dela in da se vedno bolj množi število postopačev, katerih je sedaj že čez 2000.000. 32.000 orožnikov mora braniti ljudi in njihovo imetje. Stvar je prišla že tako daleč, da primanjkujejo že ječe in da so morali v zadnjem letu na tisoče aretiranih postopačev zopet izpustiti, ker niso imeli prostorov, kamor bi jih bili zaprli. Taki so vspehi socialno-demokratičnih učiteljev in „svobodne šole“. In ako se sedaj pri nas v Avstriji, ko so si pridobili lepo število poslancev vesele posebno radi tega, ker upajo, „da je prišel čas, ko se bodo vresničile njihove želje o svobodni šoli“, tedaj se moramo mi še bolj zavedati, kako sveta je naša dolžnost, da se borimo proti svobodni šoli.

— Krščanski možje slovenski!
— Češki in dunajski krščanski možje
že mnogo let zaporedoma vsako leto ro-
majo, prvi na Sv. Goro pri Pšibramu,
drugi v Marijino Celje. Dunajčani so
letos svojo božje pot opravili ravnokar
(13. do 15. julija); bilo jih je z drugimi
vred okoli 50000, med njimi dr. Lueger.

Lepe navade posnemati je vedno
koristno. Pa ne samo zato, da posnemamo
ampak zato, ker je to samo na sebi res
lepo in dobro, smo sklanili, da poro-
mamo tudi slovenski možje (katerim
prištevamo tudi mladeniče) letos na Ve-
liki Šmarin na Sv. Višarje.

Možje! V teh časih, ko se boj med
sovražniki in prijatelji imena Kristuso-
vega vedno bolj ostri, ko sovražniki
božji vedno bolj predrzno stopajo na
dan in odkrivajo svoje nakane, treba, da
tudi mi vedno krepkeje razvijamo in
vedno višje dvigamo prapor Kristusov,
vedno odločneje in očitneje z besedo in
dejanjem kažemo, da smo njegovi. Ne
samo ženskam prepuščajmo svetišča;
možje pokazimo, da si štejemo v čast
služiti Bogu. Če si zloba upa nastopati
pri belem dnevu, pa bi se krepost ne
smela pokazati!

Skupaj možje! Pojdimo k Materi
Božji, pricat svojo vero, prisegat zve-
stobo Bogu!

Zakaj ravno na sv. Višarje? —
Višarje so idealna točka. Z njimi je
združene nekoliko turistike, ki je danes
tako moderna. Na visoki gori se ložje
dviga duša v višave. Planinska in verska
misel nas bo obenem dvigala in užigala
za visoke vzore, katerim služimo.

Torej na Sv. Višarje! Upamo, da
nas bo dovolj, da napravimo poseben
vlak, ki bo na Veliki Šmarin okoli de-
sete ure odšel iz Ljubljane in obstajal
na vseh gorenskih postajah.

Časa je le še nekaj tednov. Oglas-
šajte se tako ali neposredno pri centrali:
Upravnistvo „Slovenca“, v
Ljubljani, ali pa pri svojih č. župnih
uradih, katere s tem uljudno prosimo,
da blagovole nabirati udeležnike in njih
imena pošiljati na zgoraj označeno mesto.

Kvišku: možje krščanski — na
goro višarsko!

Karol Pollak, predsednik.

Ivan Podlesnik, tajnik.

— Poučni tečaj za učitelje, cerk-
vne pevce, organiste in pevovodje
se bo vršil v Gorici od 19. do 24. av-
gusta z dovoljenjem naučnega minister-
stva in v dogovoru z nadškofijskim ordi-
narijatom. Priredi ga „Splošno društvo
za cerkveno glasbo“ na Dunaju. Pre-
davajo:

1.) Gospod Julij Böhm, c. kr. dvorni
podkapelnik o a) petju, o pouku petja in
o metodiki pouka v petju; b) o študi-
ranju in vodstvu cerkveno glasbenih del;
c) o izdelovanju orgelj.

2.) Gospod profesor Anton Förster,
kapelnik stolne cerkve in ravnatelj org-
ljarske šole v Ljubljani o harmoniji, mo-
delaciji in kontrapunktu.

3.) Preč. gospod o. Mih. Horn, O.
S. B. v Sekavu o Gregorjanjskem koralu.

4.) Gospod dr. Jožef Mautuanj,
vodja zbirke muzikalij v c. in kr. dvorni
knjižnici o slovstvu cerkvene glasbe od
tridentinskega koncila do danes.

5.) Gospod Karol Pflieger, profes-
sor na učiteljski na Dunaju VII. o
pouku v goslih.

6.) Gospod Janez Sokoli, profesor
na koperskem učiteljski o pouku na
klavirju in o praktičnem orgljanju.

Zglasila sprejema vodja tečaja profes-
sor Julij Böhm I. am Hof 8 na Du-
naju. Za vnanje vdeležence bo oskrbel
krajni odbor ceno stanovanja.

— Na naslov preč. kn. nadšk.
ordinarjata in preč. cerkv. oskrbnit-
štva na Placuti. — Preteklo nedeljo,
dne 21. t. m. spet ni bilo pri prvi sv.
maši g. organista Seghizzija. Radovedni
smo, koliko časa bode cerkvena oblast
molčala k takemu javnemu pohujšanju!

— Nesreča pri kopanju. — V so-
boto popoldne se je kopal v Soči pri
železniškem mostu 14 letni drugošolec
Mirko Volarič, sin pokojnega sloven-
skega skladatelja H. Volariča. Pri tem so
ga potegnili valovi vase, predno mu je
mogel kdo pomagati. Truplo so kmalu
dobili in ga prenesli na njegov dom v
ulico sv. Antona št. 12, kjer stanuje
njegova mati vdova s še enim sinom in
eno hčerko. Žalost uboge matere je ne-
popisna. Pogreb je bil v ponedeljek ob
8h jutraj. Lep venec s trobojnimi tra-
kovi so položili na krsto sošolci.

Pri tem žalostnem dogodku se mo-
ramo zopet prašati, zakaj Soča vsako

leto požre toliko žrtev. Kot prva žrtev
letos je utonil nadebuden 14 letni dijak
mladenič. Ali ni tukaj tudi kriva tista
nesrečna roka, ki je zakrivila tudi ža-
lostno-grozni dogodek na soški cesti pred
nekaj meseci? Vsako mesto, kjer skrbe
kaj za blagor prebivalstva, so določena
mesta za kopanje in preskrbljeno je za
nadzorstvo in rešilna dela. Pri nas je
magistrat sicer določil nek prostor za
kopanje, a noben vrag se ne briga, da
bi napravil do tja kako dostojno pot, da
bi bilo ondi kako nadzorstvo, kaj še
celo kake rešilne naprave. Najbrže je
slavni magistrat do danes sploh že po-
zabil, da je kedaj določil kak kraj za
kopanje. Gospodom se dobro godi, voda
zahteva svojih žrtev, mi pa kličemo
glasno: kdo je kriv?

— Predloga o trgovskih pomoč-
nikih se je izročila v poročilo poljskemu
poslanca dr. Dalembi. Že danes poudar-
jamo, da bodo naši poslanci z vsi od-
ločnostjo zahtevali, da se ob ti priliki v
zakonu določi tudi službeno razmerje tr-
govskih uslužbencev, hlapcev, voznikov
itd., ki jih sedanji vladni načrt izključuje.
V odseku sta dr. Krek in dr. Gregorčič.

— Društvo „Alojzijevišče“ imelo
je svoj redni občni zbor 8. t. m. Pred-
sednik preč. g. Jan. Kokošar otvoril zbor-
ovanje, na kar podaja g. prefekt Cigoj
poročilo o šolskih uspehih. Gojencev je
bilo začetkom leta 45, koncem leta 43.
V prvem polletju so bile 4 odlike, 4 so
padli; v drugem polletju so 4 odlike, 3 so
padli. Z odliko so: Levoslav Planišček
prvošolec in na c. kr. pripravljavnic:
Bagatelj Anton, Batič Jakob in Vrtovec
Venceslav.

Zdravstveno stanje gojencev je bilo
še ugodno. Imeli smo le en slučaj prav
resne bolezni. Žalibog je bolezen hudo
obiskala predstojnike, g. prefekta in č.
sestro prednico. Zdravniško pomoč po-
daljal nam je tudi letos blagodušno in
brezplačno gospod dr. Anton Breclj.
Hvala mu!

Gojenci so si utrjevali zdravje s
telovadbo, igrami in sprehodi. Poučevali
so se v petju, nekateri tudi v sviranju.
Priredili so srediletno veselico 2. in 3.
febr., ki se je vrlo obnesla.

Glede versko-nravne vzgoje iskrena
zahvala spovednikoma č. o. Aleksandru
in č. o. Rafaelu!

O gmotnem stanju poročila blagajnik
preč. g. Fr. Selničar.

Dohodkov je bilo: 9892 K 92 vin.
Stroškov je bilo 8994 K 57 vin. Preo-
stanek 898 K 35 vin. Preostanek je le
navidezno tako velik, ker je vsčeto med
dohodko posojilo pri „Centralni poso-
jilnici“ 500 K in 4 akcije razpuščene
„Hilarijanske tiskarne“ 706 K, za katere
se je zmanjšalo premoženje.

Pri tretji očki dnevnega reda se
izvoli podpredsednikom profesor bogo-
slovja preč. g. Ujdič.

Preglednikoma računov sta izvoljena
preč. msgr. Wolf in preč. gosd. dr. And.
Pavlica.

Slednjič potrdi občni zbor načrt
zižarskega mojstra Faganela. Za pokritje
stroškov, ki so preračunjeni skoro na
2000 K se dovoli posojilo na Montu.

V „Alojzijevišče“ se bo sprejelo
letos kakih 15 novih gojencev. Prošnjo
za vsprejem treba poslati „odboru Aloj-
zijevišča“ — vsaj do 20. avgusta. Priloge
so: 1.) krstni list, 2.) spričevalo o cep-
ljenju kozic, 3.) zadnje šolsko spričevalo,
4.) ubožni list in 5.) zapečateno pripo-
ročilno pismo domačega dušnega pastirja.

Učenci, ki hočejo biti sprejeti, mo-
rajo biti iz goriške nadškofije, biti le-
pega obnašanja, imeti sposobnost za
učenje in veselje za duhovski stan, biti
sposobni vstopiti vsaj v III. razr. c. kr.
vadžnice, stari vsaj 9 let, pa tudi ne
smejo prekoračiti one starosti, ki bi za-
radi vojaškega nabora otežila njih vspre-
jem v malo semenišču.

„Alojzijevišče“ ima izključno do-
brodelen namen, namreč sprejemati in
podpirati ubožne in vredne dijake. A da
more izvrševati ta svoj namen, je od-
visno od dobrih src, ki ga podpirajo z
milodari. Žalibog se ti čimbolj krčijo —
toda potrebe se ne krčijo in vsled vedno
večje draginje prihajamo v zadrege. Mar-
sikaj bi radi, marsikaj bi bilo koristno
in potrebno, a ne moremo. Zato se
obračamo do dobrih src ter upamo in
prosimo, da ne pozabite našega zavoda,
ki je edini slovenski zavod te vrste v
Gorici. Oni ki je rekel: „Kdor sprejme
kterelega teh malih v Mojem imenu, Mene
sprejme!“ — povrača stotero!

Za „Alojzijevišče“ darovalo župan-
stvo Prvačina 10 K. Bog povrni!

— „Slovenski klub“ je imel sejo dne
12. t. m. V tej seji je tudi določil svoje
kandidate za nove odseke, ki se imajo
še izvoliti. V petičijski odsek (za prošnje)
se izvoli posl. Pišek; v justični (pravni)
odsek posl. Fon; v narodno-gospodarski
dr. Krek in dr. Gregorčič; v kmetijski
Povše in Roškar; v železniški Šuklje in
dr. Gregorčič; v vojaški Potačnik, Pi-
šek; v obrtni Damšar, Gostinčar; v ustav-
ni dr. Šasteršič; v jubilejni dr. Korošec.

— Odbor proste kmečke zveze v
državnem zboru je imel sejo v četrtek.
Seji je predsedoval posl. Povše. Razgo-
vor je bil o živinskih cenah, o nagodbi
z Ogrsko, o uvozu srbskih prešičev, ki
ga vlada namerava odpreti. Sklenilo se
je odposlati k ministrskemu predsedniku
in poljedelskemu ministru posebno odpo-
slanstvo, da popraša ministra o stanju
nagodbe z Ogrsko, kolikor se tiče kme-
tijstva, ter o pogajanjih s Srbijo.

— Vinska letina na Avstrijskem
obeta biti letos jako dobra. Na Goriškem,
v Dalmaciji in v drugih južnih krajih
kaže posebno dobro. Jako slabo pa je
na Nižje Avstrijskem, kjer že 41 let niso
imeli tako slabe letine. Mnogo vinogradov
ki jih je uničil mráz, so kar prekopal,
ker se nadaljno delo ni splačalo.

— Glasilo istrskih kršč. socialcev,
puljski „Avvenire“ je prenehal izhajati.
Mi bi to dejstvo gotovo zelo obžalovali,
ko bi „Avvenire“ ne bil večkrat tako
srđito napadal Slovancev.

— Nevesto ustrelil. Po nesreči je
ustrelil v opavski okolici neki neprevidni
kovaški pomočnik svojo nevesto Fröm-
mel. Nameril je na njo s samokresom,
mislječ, da ni nabit. A samokres je bil
nabit in kroglja je usmrtila nevesto.

— Nesreča na železnici. — V pond.
zveč. ob 7. uri se je ponesrečil na državnem
kolodvoru neki železničar. Prišel je med
odbijalce. Prenesli so ga v bolnico. Po-
drobnosti nam niso še znane o nesreči.

— Za samoslovenske napise v
Ljubljani je nabralo ljubljansko pre-
bivalstvo doslej 7172 podpisov.

— Morski volk je 17. t. m. na
severovzhodni obali otoka Krka potegnil
v globočino nekega mladeniča, ki se je
na odprtem morju kopal. Ker je sedaj v
Jadranskem morju nebroj somov in je
pred kratkim som pogoltnil na otoku
Hvaru neko učiteljico, bo posebna ladja
odplula na lov na te nevarne živali.

— Strašna toča, ko oreh debela,
se je vsula 16. t. m. popoldne v Vremski
dolini ter pripravila ljudi ob ves poljski
pridelek. Vinsko trto je popolnoma uni-
čila, ravnokar oklestila sadno in gozdno
drevje, pobila opeko na strehah in steklo
v oknih. Še drug dan je ležala na več
krajih. Že 3. t. m. je jutraj padala in
je na Vatovljah in na Barki vse razbila;
zdaj pa po Vremski dolini.

— Najnevarnejši nasprotnik av-
tomobila je vsaj na Bavarskem divja
svinja. Že par slučajev se je primerilo
da je prevrnila avtomobil. Dočim ves
svet prosi pomoči proti divjim avtomob-
ilom, zahtevajo sedaj avtomobilisti var-
stva proti divjim prešičem.

— Iznajdba. — Poštni tehnični
uradnik v Trstu, g. M. Slavič, Istrijan, je
izumil jako praktični stroj za obvarovanje
telefonskih in brzozajnih postaj pred
strelo. Angleška tvrdka Holtappch mu
ponuja za iznajdbo 180.000 K.

— Strašno dejanje ciganov. —
Cigani so pri vasi Albert Irsa na Ogr-
skem umorili posestnika Štefana Čerma-
ka, njegovo ženo in 17 letno hčer ter
trupla vrgla v ogenj, kjer so popolnoma
zgorela. Cigani so nato oropali hišo.

— Podraženje moškega perila.
— Tovarnarji moškega perila so na
svojem zborovanju v Piznu dne 14. t. m.
sklenili povišati cene vseh svojih iz-
delkov za 10 odst. še tekom julija t. l.

— Stanje pavole. — Iz Amerike
poročajo, da so se zelo poplabbšale nade
na letošnjo letino pavole. No sploh bo
letošnja letina za 113 odst. za lansko,
v nekaterih krajih še bolj.

— Izpričevalo katoliškemu du-
hovstvu. — Francoski učenjak Bartlin
je izdal statistiko na ječo obsojenih ljudi
raznih stanov od leta 1898 do 1901. Na
100.000 pravnikov je bilo na ječo obso-
jenih 48, na 100.000 zdravnikov 16,
umetnikov 28, učiteljev 5. Na 100.000
duhovnih in oseb, ki so pri duhovnikih
nastavljene, torej cerkovnikov, cerkvenih
peric itd., torej vseh ki žive cerkvenega
denarja (fabrica ecclesiae) pa samo 3.

Poleg tega je dokazal, da se proti nra-
vnosti več pregrešujejo oženjeni, nego
neozenjeni.

— Angleški časnikarji o Slovenih.
O svojem bivanju med Slovenci so pri-
očili angleški časnikarji jako laskava
poročila za Slovence. Hvalijo Slovence
kot dobro, odkritosrčno ljudstvo. Posebno
hvalijo slovensko glasbo kot nekaj naj-
lepšega v evropski glasbi. Jezik slovenski
se jim zdi čudovito tajinstven, poln za-
lovanja, izhajajočega iz stoletij trpljenja.
Krasote naših dežel so jih nepopisno očar-
rale ter te krasote obširno popisujejo
angleškemu občinstvu.

Iz goriške okolice.

g Smrtna kosa. — Umrleje v Oseku
Jernej Glešičič, oče č. g. kurata A. Gle-
šičič v Štanjela. Bil je delaven in varčen
gospodar ter si je s pridnostjo pridobil
lepo premoženje. Star je bil okrog 70
let. Naj v miru počiva! V dobi 6 mese-
cev je č. g. kurat izgubil očeta in mater.
Našo iskreno sožalje.

g Namestništvo je potrdilo pravila
„Kat. slov. izobraževalnega društva“ v
Solkanu.

g Volitev župana se je vršila dne
24. t. m. na Vogrskem. Izvoljen je bil
kmet-poštenjak Anton Žizmond, ob-
enem cerkveni ključar. Zadeva se je vle-
kla celih 6 let, ker se je prejnjši libe-
ralni župan nerad odpovedal županskemu
stolu. V občini je splošno veselje. Zvečer
so švigale v zrak rakete.

g Iz Brd. — V svojem zadnjem do-
pisu sem skušal pojasniti, da bi bila dr-
žave dolžnost, osvoboditi gosposke kmete
njihove sedanje odvisnosti, da bi tako
postali enako drugim svobodni državljani.
Ali bi imelo to morda slabe posledice za
dotične občine? Nikakor ne, ampak ravno
nasprotno, kajti čim premožnejši so ob-
činarji, tem bolj je za občino. Koliko bol-
niških stroškov in podpor mora dajati
sedaj občina v slučaju najnih potreb, ker
če dotičnik sam ničesar nima, mora ob-
čina zanj plačevati in ga vzdrževati. Ako
bi pa postali sedanji koloni lastniki, če-
tudi le majhni, bi ne bilo treba občinam
za nje plačevati in jim dajati podpor,
kajti tudi v slučaju, da bi res ne mogli
takoj česa plačati, bi imeli vsaj kredit in
bi se lažje prevedeli pri svojih sosedih,
nego sedaj, ko ničesar nimajo. V dokaz
moji trditvi so nam gorske občine, ki ne
poznajo kolonov, in nimajo v primeri z
briskimi občinami skoraj nikakih bolni-
ških stroškov in izdatkov za podpore
ubožcem.

Kjer so občinarji lastniki in ne ko-
loni, bolj napredujejo. Kdor je po svojem
premoženju vezan na neko občino, kjer
ima svoje sorodnike, prijatelje in znance,
veliko raje kaj stori in prispeva na ko-
rist in napredek občine, ker jo ljubi ka-
kor svojo domačijo — nego oni, ki je
danes tukaj, jutri tam. Tudi vsakdo ume,
da bo lastnik z večjim veseljem obdelo-
val svoje zemljišče in ga skušal v vsakem
obziru zboljšati, nego kolon gospodov
svet, ki je izroččen v obdelovanje sedaj
njemu, kletu pa kdo ve komu.

Tudi v moralnem obziru bi imela
osvoboditev kolonov dobre posledice. O-
visen kmet živi vedno v nekem strahu
pred svojim gospodom; boječnost, hinav-
ščina, klečeplazstvo, neodločnost in še
druge take slabe lastnosti se tako rekoč
v njem vkorenijo. Take osebe nimajo
svojeja prepričanja, ali pa vselej niti ka-
zati ne smejo, njihova volja mora biti
volja gospodova. Ako pridejo med tako
ljudstvo kakršnikoli „krivi proroki“, kako
lahko ga ujemo v svoje mreže.

Pri občinskih volitvah se morajo
sedaj koloni večinoma po želji svojih go-
spodov ravnati in ne dobe v obč. zastop-
starešin, ki bi zagovarjali njihove koristi.
Da se pa premožnejši posestniki veščidel
malo zmenijo za reveže in njegove po-
trebe, je že splošno znano. Toraj je ko-
lon tudi tukaj potisnjen v kot, kakor da
bi bil na svetu menda edino za to, da
drugim stanovom tlako dela. In vendar
se najde tudi med revnejšim ljudstvom
sposobnih mož, ki bi v obč. in drugih
zastopih lahko marsikaj dobrega storili
v javno korist. V Brdih n. pr. na splošno
zelo pomanjkuje vode, dasi je voda ne-
obhodno potrebna. Premožnejši, ki so
navadno tudi starešine, imajo morda vod-
njak doma za svojo rabo, za druge se
ne zmenijo. To ni prav. Dobro pitno vo-
do poskrbeti ljudstvu bi morala biti prva
skrb vsakemu obč. zastopu. Čital sem v
„Soči“, da se je pojavila v Brdih nekje
neka bolezen in dopisnik domneva, da

je temu vzrok slaba voda. Ne ugovarjam, kajti po Brdih se tujatam pije tako vodo, da se človeku stadi in da je res pravo čudo, da se še bolj pogosto ne širijo na lezljive bolezni med ljudstvom. Pri poteh se izkopljejo 2—3 m globoke jame, ki se ob dežju napolnijo z vodo, ki se s poti izteka v nje. Voda spera cestni prah in razno nesnago v „peč“ in tako vodo potem ljudstvo uživa. To bi se ne smelo dovoliti, take jame bi se morale zasuti in občine siliti, da se preskrbe z dobro pitno vodo. Saj vlada in dežela rade prispevate v ta namen, toraj je potreba le malo več skrbi na to stran. Ravno v istem listu sem tudi čital, da sili celo pelagra v Brda, zopet migljaj merodajnim činiteljem, da je skrajni čas, da se pomaga Bricem. Prvi korak k temu pa mora biti ravno osvoboditev kolonov. Zaradi tega pozivljamo pred vsem naše poslance, da se krepko za to zadevo potegnajo in ne odnehajo — kakor gotovo tudi mi ne odnehamo — dokler nam ne pribore naših pravic. Amen.

g Kmečki shod v Kojškem. — Za dne 21. t. m. so sklicali agrarci shod v Kojško. Vdeležilo se je istega približno 200 mož. Shod je sklical števverjanski župan g. Klanjšček, ki se shoda vsled družinskih razmer ni mogel udeležiti. V imenu agrarne stranke so došli g. Mermolja v družbi nekaterih gg. s Krasa, mej njimi smo poznali Vrana in Večerino s Tomaja.

Shod, ki se je vršil v prostorih g. Mariniča, je otvoril g. Mermolja ter je bil po običajnem pozdravu izvoljen za predsednika podžupan g. Lenardič. Prvi je govoril g. Mermolja. Povdarjal je — kakor to stalno — da obstoječi stranki nista za kmeta ničesar storili. Vsaka stranka hoče biti ljudska stranka, pri tem pa vodijo voditelji kmeta za nos in se prav dobro imajo. Vše pred državnoborskimi volitvami so mnogi izrazili željo pristopiti k novi agrarni stranki, dasiravno kandidatu te stranke niso oddali glasu, ker so se vdali agitaciji od jedne ali druge strani. Ker stoji kmetijski stan na robu propada, pozivlja, da se združijo kmetovalci v svrhu rešitve v novi agrarni stranki, ki bode začela izdajati tudi svoje glasilo.

Nato je dobil besedo dr. Dermastia. Pohvalil je misel združevanja, katero je povdarjal predgovornik. Ako vsak posameznik premišljuje svoje težave in pri tem vzdihuje, so ti vzdihli nalik glas vpijočega v puščavi. Kmetje se morajo združiti, se morajo organizirati t. j. ustanoviti si organizme, po katerih bodo povdarjali svoje težave, tirjali svoje pravice, izražali sploh svojo voljo in jo tudi uveljavljali. Poglejmo, da-li imamo t. ke organizme. Predgovornik je govoril o agrarni stranki, katere voditelji sami do danes še niso na jasnem, ali se organizujejo po društvenih zakonih ali s stranko z zaupniki in raznimi odbori, ali pa se celo pridružijo eni ali drugi stranki. Tako je izjavil naprošeni voditelj agrarne stranke dr. Franko na zadnjem shodu v Gorici. Taka je agrarna stranka, da o nje organizaciji nje voditelji sami še niso na jasnem; mogoče, da se celo priklopijo jedni ali drugi stranki.

Nasprotno pa imamo „Kmečke zveze“, politična društva, katerih namen je, da kmetu priborijo v javnosti ugled, vpliv in ono moč, ki jo potrebuje. V „Kmečkih zvezah“ odločeval bode kmet sam o svoji osodi; določeval si bode svoje poslanice ter nadziral njihovo delovanje. Govornik je pozivljaj, da naj se vsi zavedni kmetje združijo v „Kmečkih zvezah“, ki naj postanejo pravi kmečki parlament. — Veliko odobravanje je sledilo tem besedam in z navdušenjem so posegli navzoči kmetje po načrtih „Kmečke zveze“, ki so se v obilnem številu med nje razdelili.

Na koncu govora sta pripomnila Mermolja in Vran, da stoji „Kmetške zveze“ pod krinko. Na vprašanje pod kako krinko, da stoji, sta odgovorila, pod duhovniško. Ko so to navzoči slišali, nastalo je ogorčenje in zaslišalo se je: Pičiči so pokazali svoje perje, to niso nič drugega kakor prikriti liberalci. — Ker je nastal šum je predsednik Lenardič zaključil shod.

Ako so navzoči kmetje, agrarne „prvoboritelje“ tako imevali, so pravo zadel. Znano je, da je bil sedanji prodajalec v vrtojbenkem konsumu še pred nedavnim časom hud hiberalec. Vran, ki je sedaj zaupnik liberalne stranke v Tomaju, je svojedobno agitiral za socialnega demokrata Kermola, torej najhujšega nasprotnika kmetškega stanu;

potem je agitiral za Gregorina in ko nečno je kot zaupnik liberalne stranke vodil agitacijo za liberalnega poslance Štreklja. Načelnika te neorganizovane agrarne stranke Frankota na tem shodu ni bilo, nahajal se je baje v kopeljih. Tudi ta je pri zadnjih državnozbornih volitvah agitiral za liberalce in na shodu pri Sv. Luciji zastavil vse svoje moči za liberalnega kandidata Gruntarja.

In ti ljudje hočejo biti sedaj „nadsran karski“ agrarci? Kmetje so jih imenovali s pravim imenom, da niso drugega kakor prikriti liberalci. Spoznali jih bodo povsodi in jim pokazali pot od koder so prišli.

Zal nam je, da smo mej temi ljudmi videli tudi g. Večerino iz Tomaja, o katerih blagih in dobrih namelih ne dvomimo. Upamo, da je tudi on spoznal to družbo in bode zastavil drugje svoje moči v resnično korist kmetškega stanu.

g Večica „Slovenske Čitalnice“ v Dornbergu ki se je vršila v nedeljo, in ki je bila posvečena spominu S. Gregorčiča je v vsakem oziru dobro izpadla, kolikor glede udeležbe, toliko glede proizvodnje obširnega programa. Po lepem pozdravu predsednika g. Fr. Kavčiča so nastopili tamburaši iz Crnič ter udarili znano pesem „Slava Slovencem“. Kaj prijetno so doneli ljubki glasovi tamburic. Za tem je imel slavnostni govor g. Kremžar namesto zadržanega g. dr. Dermastie. Le ta je v kratkih besedah označil pesnika S. Gregorčiča kot ljudskega pesnika, posebno pa še kot kmetškega pesnika, ki je že pred dvajsetimi leti napovedal preporod našega slovenskega kmetškega naroda in ki se je v istini izvršil, oziroma se vrši. Za govorom je nastopil pevski zbor „Slavčka“ iz Mirna ter zapel pesem „Zvezda“ jako dovršeno, za kar se more le čestitati zboru in pevovodji. Kot četrti točka je bila deklamacija „Oljki“, katero je deklamovala z oljko na prsih g. čna Ivanka Kavčičeva. Spretni deklamovalki je bil poklonjen lep šopek. Zatem so nastopili „Zarjaši“ iz Trsta s tamburanjem. Hvaležno ljudstvo jih je kar obšipalo s ploskanjem. Tudi mešan zbor dornberški je častno rešil svojo nalogo. Zatem so nastopili podgorški tamburaši, ki so se odlikovali tudi s pevskim zborom, posebno s pesmijo „Da sem jaz tičica“, morali so ponavljati. Tudi deklamacija „Hajdukova oporoka“ je bila v dobrih rokah. Deklamoval je g. Fr. Berce županov. Zatem so igrali igro trodejanko: „Čevljar“, ki je vzbudila veliko smeha. Uloge so bile dobro razdeljene. Igralci so igrali, kot bi bili vsaki dan na odru. Čast jim! Ob 1/9. ure zvečer je bil končan obširen vsopred. Nato se je razvila na dvorišču neprilijena prosta zabava, med katero se je pelo in tamburalo. Le prekmalu je prišel čas odhoda in zapustiti smo morali lepo zabavo in prijazni Dornberg. Čitalnici pa moremo le čestitati na lepo vspele veselici. Da bi spet kmalu kaj takega priredila!

Iz kanalskega okraja.

ki „Kmečka zveza“ za kanalski okraj. — Dne 21. t. m. se je vršil ustanovni shod „Kmečke zveze“ za kanalski sodni okraj. Nad 600 udeležencev pričla, da je ljudstvo vneto za „Kmečko zvezo“. Shod je otvoril g. nadučitelj Rustja. Predsednikom shoda je bil izvoljen g. Košir, podpredsednikom g. Martin Berlot. Govoril je g. dr. Breclj. Ljudstvo je z zanimanjem sledilo g. govorniku in mu med govorom nebrojnokrat uprav frenetično pritrjevalo. Program „Kmečke zveze“ je bil navdušeno sprejet. Navzoči so g. doktorju izrekli navdušeno zahvalo. Pravila „Kmečke zveze“ je obrazložil g. Ant. Rustja. Vsi navzoči so istim pritrdili, nakar se je soglasno izvolil pripravljavni odbor. Voljeni so: Gg. Drašček Franc, Bodrež; Vidič Jožef, Logi; Rogač Val., Gorenjavas; Ipavec Anton, župan Ročinj; Križnič Jožef, Kras; Gomišek Martin, veleposestnik Deskle; Tinta Štefan, Gorenjopolje; Kovačič Karel, Avče; Bucik Anton, Vrh; dr. Ferd. Trk u. e. Izvoljeni možje so nam porok, da se nameravana „Kmečka zveza“ ustanovi, ter da bo delovala v prid ljudstva.

Pri ustanovnem shodu „Kmečke zveze“ v Kanalu, je brusil znani vsega vednež K... svoj nikdar nevezani jeziček. No zahvali naj se, da ga niso postavili tja kamor resnično spada. Kmetje se pač ne bodo pustili voditi od pripravljavcev tašk in lokotov. Kmetje se osvobodimo brez njega. V. A. iz Bodreža naj pa ve, da ljud. šole ostanejo in se jih

ne odpravi, temveč tako preuredi, da bodo kmetu bolj koristile nego dosedaj! Tak je pomen govora dr. Breclja! Capito!

Prve dni meseca avgusta bode priredil pripravljavni odbor „Kmečke zveze“ za kanalski okraj shode v Lomu, Levpi, Kalu in Banjšicah.

ki Iz Kanala smo dobili sledeče: „Z ozirom na dopis iz Kanala z dne 11. t. m. št. 28 „Primorskega Lista“ opažam: Čudno se nam zdi, da trdi Vaš dopisnik, da se je veteranska slavnost obnesla slabše kakor so priprave kazale. Res je, da se je slavnost vršila sijajno. Take slavnosti Kanal še ni videl. Trdi se ondi nadalje, da se je slavnosti udeležilo komaj 1000 ljudi, ko se jih je v resnici 2500—3000. Taka slavnost se toraj ni mogla vršiti na trgu. — Podpisano društvo je imelo v Kanalu o priliki slavnosti vse polno nasprotnikov in sicer zato, ker si je izvolilo za kumico svoji zastavi preblagorodno gospo soprogo gospoda, ki je krščanskega mišljenja (sicer ne oziraje se na strankarstvo) in paker je društvo patriotično. — Slavno uredništvo je torej naprošeno, to pojasnilo priobčiti. C. kr. predstojništvo voj. vet. društva v Kanalu, 20. julija 1907. A. Bajt, načelnik“.

ki Lep pogreb je imela v ponedeljek v Ročinju mati tamkajšnjega č. g. kurata. Pokojnica bila je kaj blegega srca, miroljubna tiha. Ljubili in spoštovali so jo vsi. Umrnila se je masekomu solza iz oči pri njenem pogrebu videvši vseh 9 njenih otrok (5 sinov — 4 hčere) — vsi vrli korenjaki — spremljati blago pokojnico k zadnjemu počitku. Iskreno naše sožalje spoštovani družini in sorodnikom pokojnice! Ona pa, ljuba Vaša mati, naj pošiva v miru!

ki Gospod Vinko Valentinčič, brivec v Kanalu, nam naznanja, da ni res, da bi sin. komisar g. Virant bojkotiral njegovo brivnico in tobakarno. — S tem popravljamo svojo zadnjo notico v tej zadevi.

ki Iz Lokovca. — V nedeljo 14. t. m. smo imeli prvo sveto obhajilo. Otroke je gospod kurat Šmid z velikim trudom a še z večjo ljubeznijo izučil. Bilo je 67 prvoobhajancev, med njimi 34 dečkov in 33 deklic. Obhajanci so se zbirali v župnišču, potem so pa šli v lepem sprevodu s šolsko zastavo v cerkev. Sveta maša je pričela koj ob 7. uri. Otroci so klečali pred oltarjem in molili. Po mašnikovem zavzivanju, je imel gospod župnik lep in ganljiv nagovor na prvoobhajance, da so bili ginjeni otroci in odrasli. Potem so zapeli otroci prelepo pesem: „O usmiljeni Jezus“. Po dokončani pesmici so vsi poklekli in z gorečo ljubeznijo v srcu do Boga prejeli Odrašenika. Ljudje so se od velikega veselja nad svojimi sinovi in hčerkami brisali solze. Po obhajilu je gospod župnik zopet imel kratek nagovor, nakar so otroci z velikim veseljem zapeli: „O srečna duša“. Po dokončani službi božji so šli obhajanci zopet v župnišče, v katerem so dobili zajuterk. Popoldne je bila služba božja z blagoslovom ob 3. uri. Med blagoslovom so peli obhajanci lavretanske litanije in tako je minul lepi dan, najlepši za obhajance. Zahvaljujemo se gospodu župniku Šmidu stotero za obili trud, ki ga je imel za poučevanje krščanske mladine in prosimo ga naj ostane še mnogo, mnogo let pri nas. Roka ga še nekoliko boli, navzlic temu je obhajance obhajal z desno roko, a med tem se mu je tako utrudila, da ni mogel celi dan nič več ž njo. Želimo mu, da bi kmalu okreval. Bog ga živi!

Tukaj imamo jako slabo vreme; v petek na sveti Mohor po noči in v soboto po noči bilo je jako hladno in po nekaterih hišah so dobili, ko so zjutraj vstali, v škafih led. Mršlo je bilo tako, da je bila zjutraj slana in po nekaterih krajih v gornjem Lokovcu je skoraj ves krompir in fižol zmrznil. Sena je tukaj jako malo in bati se je, da ljudje ne bodo mogli s čim preživiti živine, ako ne da dobrotljivi Bog dolgozaželjenega dežja. Lokovčan.

Iz ajdovskega okraja.

a Most iz rihberške v črniško občino. — Pred kakimi osmimi leti je vzela povodenj most čez Vipavo v Batujah. Kmalu nato je bil napravljen g. Malič na istem mestu most za pešhojo, pa tudi temu ni prizanesla Vipava in tako smo zdaj že več let brez mosta. Kdor hoče priti iz Rihberka v Batuje in bližnje občine mora iti ali pri Rebku čez

Preserje ali pa čez Pikel s čemer se zdaljša pot za pol ure. Nujno potrebno je, da se prizadete občine zganajo, saj kakor se sliši, je načrt za most že izdelan. Sploh pa če bi ne bilo mogoče narediti popolnega mosta, najsenareji vsaj most za pešhojo. Pomisliti je treba, da občine imajo tem večjo veljavo, čim krajše poti jih vežejo, zlasti sedaj, ko bi mnogo ljudij črniške občine in bližnjih vasi hodili na postajo Rihemberg, ako bi šli v Trst.

a Vabilo k veselici, katero priredi „Slov. izobraževalno društvo za Batuje-Selo“ v Batujah, 28. julija, na dvorišču g. P. Koron. Vsopred: 1. „Pobratimija“, moški zbor; 2. Nagovor; 3. V. Vodopivec: „Pogled v nedolžno oko“, moški zbor; 4. S. Gregorčič: „Domovini“, deklamacija; 5. Fr. Ferjančič: „VI. Venecnar. pesmi“, moški zbor; 6. „Kmet in fotograf“, šaljev prizor; 7. I. Žirovnik: „Tri nar. pesmi“, moški zbor; 8. S. Gregorčič: „Hajdukova oporoka“, deklamacija; 9. A. Hajdrih: „Jadransko morje“, moški zbor; 10. „Kmet Herod“, šaloigra v dveh dejanjih; 11. G. Ipavec: „Slovenec sem“, moški zbor. Začetek točno ob 4. pop. Vstopnina 40 v; sedeži I. in II. vrste 1 K, III. in IV. vrste 50 v. Po veselici prosta zabava. K obilni udeležbi vabi o d b o r.

a Suša na Vipavskem je zelo velika, ki je že mnogo škodovala raznim poljskim pridelkom, kakor krompirju, fižolu itd. Tudi grozdju preti velika nevarnost, ako bo suša se nadalje trajala. Vendar pa do sedaj se na trtah še ne pozna. Po nekaterih krajih je veliko pomanjkanje vode, zlasti za živino. Posebno pa bo letos primanjkovalo krme, kajti od povsod se ljudje pritožujejo od pčlosti sena ter gonijo svojo živino na semnje in trge videči, da je čez leto ne bodo mogli prerediti. Vendar pa živina uima cene, tako da mora kmet povsod trpeti škodo. Kljub temu pa, da je živina po ceni, se je cena mesu celo zvišala. Zelo željno pričakujejo kmetje dežja a. zraven se tudi bojijo, da bo prinesel s seboj točo, to najstrašnejšo sovražnico kmetatrpina. Poročali ste že, da je toča hudoklestila po nekaterih krajih na Krasu, zato se bojimo, da ne bi tudi naše kraje obiskala.

Iz tolminskega okraja.

t Smrtna kosa. — V Tolminu je umrl dne 24. julija ob 3. zjutraj pred. gospod Karol Penzin, zlatomašnik, odlikovan z zlatim zaslužnim križem s krono, častni ud veteranov itd. v 89. letu svoje starosti. Pogreb bode v petek ob 8. uri zjutraj. Večna luč naj mu sveti!

Iz bovškega okraja.

b Umrl je 22. t. m. davčni kontrolor v Bovcu, g. Josip Mrak. Bolan je bil le kratek čas.

b Ljubezen do ljudstva je pokazala „Soča“ s tem, da se zaganja v novo ustanovljeno rajfajznovo posojilnico v Bovcu, ki ima res namen nesebično pomagati ljudstvu izpod liberalnega jarma. Razumemo jezo!

b Bovški liberalci bi radi ustanovili svoje politično društvo. Pa nimajo nikogar, ki bi znal sestaviti pravila. Zato iztičejo okrog za vzornimi, četudi „klerikalnimi“ pravili.

Iz komenskega okraja.

km Slovesno vmeščenje. — Preteklo nedeljo, dne 14. t. m. je bil slovesno vmeščen novi g. dekan, Iz. Valentinčič. Vmestil ga je prejšnji dekan, pred. gosp. monsionir Iv. Lukežič, ki je z lepim govorom vpeljal svojega naslednika in obenem poslovil se od občinarjev. — Vlado je zastopal c. kr. okr. glavar, g. Ant. Rebek. Novemu g. dekanu kličemo: Bog živi! Na mnoga leta!

km Izjava. — Slavno uredništvo „Prim. Lista“! Ker se od gotove strani sumi in trdi, da sem jaz pisal članek „Ciganska godba v Pliskovici“ v 29. št. „Pr. Lista“, prosim naj slavno uredništvo blagovolji potrditi, da jaz dotičnega članka nisem ne pisal ne poslal in da nisem z njim sploh v nobeni zvezi.

V Pliskovici, 22. julija 1907.
Jožef Žerjal,
organist.

Op. ured. Radi potrjujemo.

Iz cerkljanskega okraja.

c Kat. slov. izobraževalno društvo v Cerknem je peletelo v goste k bratskemu društvu v Idrijo. Slovesnost v cerkvi in zunaj cerkve nam je imponirala. Naši bratje v Idriji smejo z gotovostjo v doglednem času pričakovati popolne zmage, ker tamkajšnja liberalnomokraška klika je — v zadnjih časih, kakor je pokazal nje skrajno klaverni nastop na trgu in ulicah. Naš pevski zbor je bil odlikovan z naslovom: „Krasno izveščani pevski zbor!“ Seveda sta bila pevska zbora idrski in ljubljanski številniša in je bilo njuno petje na prostem mogočnejše. Upamo pa, da se tudi naš pevski zbor v kratkem pomnoži z mlajšim

naraščajem, kojega sodaj pridno uri g. Sok.

c Orehek — V nedeljo so v Orehku dobrodelna veselica, kojoj priredi kat. slov. izobraževalno društvo iz Cerknja z jako zanimivim sporedom. Peli bodo tudi nekaj maloruskih narodnih pesmi, koje je pravečel v slovenščino kurat Abram. — V nedeljo ob 2. uri popoldne na vikarijskem vrta v Orehku — na svidenje.

c Ravne. — V soboto zvečer je v d. Ravnah potolkla toča in napravila veliko škodo. Točonosni oblak je začel tudi Stražo, osobito onstran Hlence ter Jagrše. Županstvo v Cerknem je nesrečo takoj prijavilo glavarstvu in prosilo komisijanskega ogleda.

c Otalež. — Dne 4. avgusta bo v

Otaležu ustanovni občni zbor slov. kat. izobraževalnega društva. Zanimanja je izredno veliko. Je pač potrebno in nujno tako društvo v Otaležu.

c Velike zaloge bakra je odkril kakor poroča „Slovenec“, ljubljanski trgovec g. Sušnik pri Cerknem. V rudi je 1—22 odstotkov bakra.

c Kmečka zveza za cerkljanski okraj ustanovljena! — Dne 21. je bil ustanovni občni zbor. Vse vasi in podobčine sod. okraja so poslale može. Dvorana Gospodarskega doma je bila napolnjena. Zborovanje je vodil kmet Franc Tavčar, p. d. Makaton. Govoril je prefekt Rejec iz Gorice in jako poljudno razložil načrt in pomen „Kmečkih zvez“. Za njim je dobil besedo Iv. Stanovnik iz Horjula,

podpredsednik županske zveze na Kranjskem. Govoril je fino in resnično o nasprotjih „Kmečkih zvez“ — o liberalcih. Njegov govor je bil neprestano burno odobran. Kmetje so ga občudovali, celo tehnik Brelih se je izjavil, da fejest pridiga! Govoril je še kurat Abram, ki je prebral tudi par resolucij, koje se pošljejo visoki vladi in končno dekan. Za načelnika je bil izvoljen kmet Franc Tavčar, p. d. Makaton; za namestnika: tajnik Rejec iz Šebrelj in pa župan A. Kosmač; za tajnika Gabriel Bevk iz Cerknja; v odbor so prišli zaupniki posamnih vasi in podobčin. Zbor je dokazal, da tudi cerkljanski kmet hoče — na dan! Kmečka zveza je tu! Na delo!

Loterijske številke.

20. julija

Trst 15 58 47 78 34
Linc 57 17 35 41 62

J. ZORNIK, GORICA

Gospiska ulica št. 10,

priporoča svojo največjo zalogo raznovrstnega blaga, kakor: perilo za gospode, raznovrstne pletenine, jägersrajce, nogavice, rokavice, najlepša izber: nakita za ženske obleke, čpk, trakov, svl, pasov, šerp, čipkastih rut, predpasnikov, modercev, pajčodalov za birmance td.

Vse potrebščine za g. šivilje in krojače.

ZA TOLAŽILNE DOKAZE SRČNEGA SOČUTJA OB SMRTI NAŠE

Anunciate baronice Formentini

ZU TOLMEIN UND BIGLIA ETC., KANONISE

IN ZA ŠTEVILNO ČASTNO SPREMSTVO PRI POGREBU DRAGE POKOJNICE IZREKAMO NAJTOPLEJŠO ZAHVALO.

ŽALUJOČA ROBBINA
BR. FORMENTINI.

ZAHVALA.

Potrni najgloblje žalosti nad prebitko izgubo naše iskreno ljubljene nepozabne matere

Marije Jarec

dovoljujemo si tem potom izreči svojo najiskrenejšo in najtoplejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za premnoge izkaze sožalja in za številno spremstvo k zadnjemu počitku naše predrage pokojnice.

ROČINJ, dne 22. julija 1907.

Janez, Matija, Mihael, Andrej, Anton
sinovi.

Ana, Marija, Marijana, Uršula
hčere.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šol. Doma“!

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

Posojuje svojim članom od 1. novembra 1905

na mesečna odplačila v petih letih

in sicer v obrokih, ki znašajo z obrestni vred, za vsakih 100 K glavnice 2 K na mesec.

Posojuje svojim članom od 1. januarja 1907

na menice po 6⁰/₁₀, na vknjižbo po 5¹/₂⁰/₁₀

Hranilne vloge se obrestujejo po 4¹/₂ od sto.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“

Dunajska cesta št. 19. (Medjatova hiša)

zavaruje

1. proti požarni škodi vsakovrstna poslopja, zvonove, premičnine in pridelke; 2. proti prelomom zvonove, in 3. za življenje oziroma doživetje in proti nezgodam

Edina domača slovenska zavarovalnica!

Svoji k svojim!

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Delavnica cerkenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban

Gorica, Magstratna ulica št. 8.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov td., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

Blago se razpošilja franco.

Anton Breščak
Gorica, gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironelli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. Oprava po najmodernejih slogih, posebno za spalne, jedilne in posetne sobe je po nemškem slogu.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiru ter razne tapecarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Anton Potatzky
v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovaiše nürnberskega in drobnega бага ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine za pisarne, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost: semena za zelenjavo, trave in detelje.

Majbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Anton Kuštrin,
trgovec v Gorici
Gosposka ulica št. 25

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboji. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljivec pive in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Znidaršič & Valenčič. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Slavnemu občinstvu
na Kobariskem in Bovškem nanznanjam, da obiščem v kratkem **Kobarid in Bovec**, ter prošim, da bi mi blagovolili ohraniti cenjena naročila. Odličnim spoštovanjem

Anton Jerkič
odlikovani fotograf.

Pozor!

Edino naš rojak v Gorici, optikar **I. Primožič,**

na Kornju št. 13. (konec Gosp. ulice) ma veliko zalogo optičnih izdelkov, kakor: Raznovrstna očala, zlata in iz nikla, stekla iz kristala, v vseh številkah. V zalogi ima razne toplovere, daljnogleda, barometre, mikroskope, vage za vino, za žganje, za špirite, livele za zidarje, mizarje po najnižji ceni.

Izvršuje vsakovrstne poprave in iste dostavlja na dom.

Odlikovana pekarija in sladničarna

K. Draščik

v Gorici na Kornju (v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerjev na drobno ali v orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Velika zaloga vina.

Podpisani prodaja črno in belo brisko, vipavsko, furlansko in istrsko vino. Pošilja na vse kraje v sodih od 56 litrov naprej. Cene zmerne. Postrežba točna in poštena. Se priporoča.

Josp Toroš,
Via Ponte Isonzo 6.

Lekarna
Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice s znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — Okrepé želodec, storé, da agine v kratkem času omotica in životna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je.

Cena steklenici 60 vin.

VIKTOR TOFFOLI

velka zaloga oljknega olja az najugodnejh krajev.

Gorica, via Teatro št. 20	Gorica, via Seminarlo št. 10
Olje za luč 40 kr. lit.	Olje corfú 60 kr. lit.
„ fineje 56 „ „	„ bari 60 „ „
„ bolje 56 „ „	„ lucca 70 „ „
„ dalmat. 56 „ „	„ nizza 80 „ „
„ istrsko 56 „ „	„ najfin. l. gl. „

Priporočam čč. duhovščini in cerkvenim oskrbništvom.

Edina zaloga oljkinega olja v Gorici.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Saunig in Dekleva

ulica Municipio št. 1. Gorica.

Velika tovarniška zaloga šivalnih strojev kakor za šivilje, krojače, čevljarje in tudi za umetno vezanje (rekaniranje). V zalogi se tudi nahajajo angleška dvokolesa »Helical Premier« in slamorezni stroji, samokresi in razne puške, lastna mehaniška popravilnica.

And. Fajt,
pek. izvedence Gorica
tekalšče Fr. Josipa št. 2 (lastna hiša).

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinjšega, kakor sa nove maše in godove, kolače sa birmance in poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov. Ima in prodaja različne moke, fina peciva, fina vina in likerje po smerni ceni. Za Veliko noč posebno goriško pinco in potice itd.

Ustanovljena tvrdka leta 1866.

I. DRUFOVKA — GORICA.

Glavna zaloga Gosposka ulica št. 3, filialka Raštelj št. 3. Strojarna v Črničah. Trgovina s korpocem Gosposka ulica št. 1.

Zaloga usnja, podplatov ter vseh potrebščin za čevljarje.

Usnje za sedlarje, knjigoveze itd. Glavna zaloga ličila v korist Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Odlikovana tvornica nadplatov. Delavnica jermenov za stroje, bičev, itd.

Najboljše stiskalnice za vino

in OLJKE so naše stiskalnice „HERKUL“ najnovjšega in najboljšega sestava z dvojnimi in nepretrganim pritiskalom; zagameno najboljšo delovanje, ki prokaša vse druge stiskalnice; hidravlična stiskalnice, najboljšo avtomatno patentno-„SYPHONIA“ ki delujejo same vane skropilnice od sebe, no da bi jih bilo treba goniti. Plugi, mlinci za grozdje, sadje in oljke. Robkalnice za grozdje. Vinogradski plugi. Sušilnice za sadje in drugo vegetacijo, živjensko in mineralno pridelko. Stiskalnice za seno, slamo itd. na roko. Mlatilnice za hito čistilnice, rejtalnice. Slamo reznice, ročni mlinci za lito v razni velikosti in vsi drugi stroji za poljedelstvo. Izdoluje in prodaja z jamstvom kot posebnost najnoveje, izborna izkušena, kot najboljše priznane in odlikovane sestavi

Ph. Mayfarth & Co
tovarna za poljedelstvo in vinske stroje na DUNAJU II. Taborsstrasse št. 71. automat. skropilnica.

Stiskalnica za vino.

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 500 zlatimi in srebrnimi kolajnami. Cenik s podobami in mnogoštevilna pohvalna pisma. — Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsodi, kjer še nismo zastopani.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svincene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove amerikske blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!